

PRAWA OBYWATELI UNII EUROPEJSKIEJ W SZKOCJI

Obywatele Unii Europejskiej i prawo mieszkaniowe

Ta ulotka informacyjna zawiera streszczenie Twojego prawa mieszkaniowego jako **obywatela Unii Europejskiej** w Szkocji. W tej ulotce 'obywatele Unii Europejskiej' to obywatele państw członkowskich, jak i obywatele państw EOG (Norwegia, Islandia i Liechtenstein), oraz obywatele Szwajcarii.

W tej ulotce znajdziesz także informacje na temat **członków rodziny** którzy nie są obywatelami UE, i których prawo do mieszkania w UK jest prawem pochodnym, wynikającym z ich relacji z obywatelem UE.¹

Po wyjściu Zjednoczonego Królestwa (UK) z Unii Europejskiej (**Brexit**) prawa obywateli UE w Szkocji uległy ważnym zmianom.

Obywatele Unii Europejskiej, którzy zamieszkiwali w Wielkiej Brytanii w dniu 31 grudnia 2020 r

- ▶ Obywatele Unii Europejskiej i członkowie ich rodzin, którzy zamieszkiwali w Wielkiej Brytanii w dniu 31 grudnia 2020 r., mogli złożyć wniosek w ramach programu EU Settlement Scheme (EUSS) i otrzymać status osoby osiedlonej – **Settled Status** (pozwolenie na pobyt na czas nieokreślony) lub **Pre-Settled Status** (zezwolenie na pobyt w ograniczonym zakresie na okres pięciu lat). Obywatele Irlandii i osoby posiadające bezterminowe pozwolenie na pobyt nie musiały składać wniosku.
- ▶ Jeśli nie masz obecnie pozwolenia na pobyt, możesz złożyć spóźniony wniosek do EUSS. Jeżeli chcesz pozostać w Szkocji, musisz pilnie zasięgnąć porady prawnej.
- ▶ Jeśli złożyłeś wniosek do EUSS i czekasz na decyzję (**wniosek w toku**), otrzymasz **Zaświadczenie o Złożeniu Wniosku** (ang. **Certificate of Application**) jako dowód złożenia tego wniosku. Masz prawo pozostać w Wielkiej Brytanii do czasu rozpatrzenia Twojego wniosku. Jeśli wniosek zostanie odrzucony, masz prawo pozostać w Wielkiej Brytanii do czasu,

aż wyczerpiesz drogę odwołanie się od decyzji odmownej. **Zaświadczenie o Złożeniu Wniosku** (ang. **Certificate of Application**) jest dowodem złożenia wniosku do EUSS.

Obywatele Unii Europejskiej, którzy przybyli do Wielkiej Brytanii dniu 1 stycznia 2021 r. lub po upływie tej daty

Obywatele UE i członkowie ich rodzin, którzy przybyli do Wielkiej Brytanii po raz pierwszy w dniu 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie, nie mogą ubiegać się o status osoby osiedlonej ani o tymczasowy status osoby osiedlonej. Mogą oni jedynie przyjechać jako osoby odwiedzające Wielką Brytanię na krótki okres czasu. Osoby te, aby pozostać w Wielkiej Brytanii na okres dłuższy niż sześć miesięcy, muszą ubiegać się o wizę długoterminową (np. w celu podjęcia studiów, pracy lub dołączenia do członka rodziny).

Członkowie rodzin obywateli Unii Europejskiej, którzy sami nie są obywatelami Unii, mogą przybyć do Wielkiej Brytanii, jeśli posiadają zezwolenie rodzinne EUSS lub biometryczną kartę pobytu wydaną przez Wielką Brytanię. Po przybyciu do Wielkiej Brytanii powinni oni w ciągu trzech miesięcy złożyć wniosek do EUSS.

1. 'Członkiem rodziny' może być: małżonek lub partner, dzieci, wnuki oraz prawnuki w wieku poniżej 21 lat, dzieci pozostające na utrzymaniu, które ukończyły 21 lat, rodzice pozostający na utrzymaniu, dziadkowie oraz pradiadkowie, jak i niektórzy partnerzy, którzy nie zawarli związku małżeńskiego oraz inni krewni pozostający na utrzymaniu (w przypadku gdy Home Office [Ministerstwo Spraw Wewnętrznych] wydało zaświadczenie o rejestracji 'dalszego członka rodziny').

Obywatele Unii Europejskiej i prawo mieszkaniowe

Czy mam prawo do kupna i posiadania nieruchomości w Szkocji?

Wszyscy obywatele UE

Każda osoba w Szkocji ma prawo kupić i posiadać nieruchomość.

Twoje prawa do kupna i posiadania nieruchomości są takie same jak prawa obywateli UK, a właściciele nieruchomości, banki oraz kredytodawcy nie mogą Cię dyskryminować na podstawie obywatelstwa.

Brak prawa do pobytu (takiego jak Status Osoby Osiedlonej lub Tymczasowy Status lub długoterminowa wiza) może spowodować utrudnienia w kupnie i posiadaniu nieruchomości. Możesz np. mieć prawo do otwarcia konta bankowego, ale mogą być od Ciebie wymagane dodatkowe informacje wspierające wniosek w porównaniu do obywatela UK.

Jeżeli potrzebujesz pożyczki hipotecznej, aby kupić nieruchomość i nie posiadasz prawa do pobytu, lub masz prawo do tymczasowego pobytu (jak np. Tymczasowy Status lub długoterminowa wiza), możesz nie kwalifikować się do otrzymania niektórych pożyczek, lub kredytodawca może nałożyć wyższe opłaty niż na obywatela UK.

Czy mam prawo do wynajmu nieruchomości w Szkocji?

Każda osoba w Szkocji ma prawo do wynajmu nieruchomości.

Twoje prawa do wynajmu nieruchomości od prywatnego właściciela lub spółdzielni mieszkaniowej są takie same jak prawa obywateli UK. Właściciele nieruchomości nie mogą Cię dyskryminować na podstawie obywatelstwa.

Nie mają także prawa odmówić Ci wynajmu nieruchomości na podstawie statusu imigracyjnego. Jeżeli podlegasz kontroli imigracyjnej nie możesz wynająć mieszkania od lokalnych rad miasta lub spółdzielni mieszkaniowych.

Program Rządu UK Prawo do Wynajmu (Right to Rent) nie odnosi się do Szkocji. Ten program wymaga, aby właściciele prywatnych mieszkań w Anglii sprawdzali status imigracyjny wszystkich nowych najemców.

Czy mam prawo do uzyskania pomocy dla bezdomnych od władz lokalnych w Szkocji?

Niektórzy obywatele UE i członkowie ich rodzin w Szkocji mogą złożyć wniosek o pomoc dla bezdomnych u swoich władz lokalnych.

Jeżeli jesteś osobą bezdomną i uprawnianą do takiej pomocy władze lokalne są zobowiązane Ci pomóc poprzez (a) przyjęcie Twojego wniosku o uznanie bezdomności, (b) zbadanie okoliczności Twojej sprawy, (c) udostępnienie Ci tymczasowego zakwaterowania, jeżeli go potrzebujesz.

Jeżeli władze lokalne odmówią Ci pomocy z zakresu bezdomności należy poprosić ich o wystawienie pisemnego uzasadnienia tej decyzji. Masz prawo do jej ponownego rozpatrzenia w ciągu 21 dni. Możesz uzyskać niezależną pomoc, aby to zrobić (informacje poniżej).

Władze lokalne mogą wymagać abyś pokrył część kosztów tymczasowego zakwaterowania dla bezdomnych. Jeżeli nie jesteś w stanie pokryć tych kosztów należy uzyskać porady, aby je zakwestionować. Nie musisz mieć wypłacanych zasiłków, aby mieć dostęp do tymczasowego zakwaterowania dla bezdomnych.

1 stycznia 2023

Obywatele Unii Europejskiej i prawo mieszkaniowe

Obywatele UE posiadający prawo do pomocy dla bezdomnych to:

Obywatele UE posiadający Status Osoby Osiedlonej

Jeżeli posiadasz Status Osoby Osiedlonej, automatycznie spełniasz test **prawa do pobytu (*right to reside*)**. Jesteś uprawniony do wsparcia dla bezdomnych w Szkocji, jeżeli jesteś tutaj normalnie zamieszkały (habitually resident).

Obywatele UE posiadający Tymczasowy Status

Jeśli posiadasz tymczasowy status osoby osiedlonej, musisz spełnić warunki testu prawa do zamieszkania (ang. right to reside test) w momencie składania wniosku, aby ustalić posiadanie uprawnienia do pomocy dla osób bezdomnych. W Szkocji możesz być uprawniony, jeżeli jesteś osobą szukającą pracy (job seeker).

Obywatele Unii Europejskiej posiadający Zaświadczenie o Złożeniu Wniosku

Jeśli złożyłeś wniosek do EUSS i oczekujesz na decyzję, możesz kwalifikować się do otrzymania pomocy z tytułu bezdomności do czasu uzyskania statusu osoby osiedlonej lub tymczasowego statusu osoby osiedlonej (lub do czasu wyczerpania możliwości odwołania się od decyzji odmownej).

Aby udowodnić swoje uprawnienia, należy wykazać, że w dniu 31 grudnia 2020 r. korzystałeś z prawa do zamieszkiwania na terenie Wielkiej Brytanii oraz że korzystasz z tego prawa w momencie składania wniosku o pomoc.

Obywatele UE którzy nie są uprawnieni do pomocy dla bezdomnych:

- ▶ Obywatele UE którzy prawnie mieszkali w UK 31 grudnia 2020 i którzy nie złożyli wniosku do EUSS do 30 czerwca 2021
- ▶ Obywatele UE którzy przyjechali do UK po raz pierwszy w dniu lub po 1 stycznia 2021 r.

Jeżeli masz problem z dostępem do zakwaterowania należy uzyskać specjalistyczną pomoc (zobacz informacje poniżej).

Jeżeli masz jakiegokolwiek wątpliwości co do prawa do posiadania lub wynajmu nieruchomości lub na temat dostępu do pomocy dla bezdomnych, zgłoś się po pomoc.

Gdzie mogę uzyskać więcej pomocy lub porad?

W celu uzyskania informacji na temat Twoich praw mieszkaniowych w Szkocji, lub jeżeli potrzebujesz pomocy w zrozumieniu Swoich praw, możesz:

- ▶ Zadzwoń na infolinię **EU Citizens Support Service** [Służba Wsparcia Obywateli UE] w Citizens Advice Scotland [Biuro Porad Obywateli Szkocja] pod **0800 916 9847** (od poniedziałku do piątku od 9:00 do 17:00) – lub znajdź swoje lokalne biuro porad:
<https://www.cas.org.uk/bureaux>
- ▶ Przeczytaj więcej na temat swoich praw do kupna i wynajmu nieruchomości na **MyGov.Scot Housing and Local Services** [Mieszkania i Usługi lokalne]:
<https://www.mygov.scot/housing-local-services/>
- ▶ Zadzwoń na infolinię **Shelter Scotland pod numer 0808 800 4444** (poniedziałki 9.00-1.00, środy 13.00-17.00 i piątki 9.00-1.00. Możesz również zadzwonić pod ten numer poza tymi godzinami i zostawić wiadomość głosową) lub przeczytaj więcej o swoich prawach do mieszkania w Szkocji, a także o dalszych szczegółach dotyczących linii doradztwa w zakresie praw mieszkaniowych, na stronie Shelter Scotland:
https://scotland.shelter.org.uk/get_advice
- ▶ Przeczytaj biuletyn informacyjny na temat dostępu do mieszkań w Szkocji na stronie **Citizens' Rights Project**:
<https://citizensrightsproject.org/2022/05/30/learn-about-your-rights-as-a-migrant-in-the-uk-with-our-new-multilingual-factsheets/>
- ▶ Przeczytaj informacje na temat Praw mieszkaniowych dla doradców ds. mieszkaniowych dla nowych imigrantów na **Chartered Institute of Housing** [Instytut Mieszkalnictwa]:
<https://www.housing-rights.info/scotland-housing-advisers.php>
- ▶ Jeżeli doświadczasz przemocy domowej możesz zadzwonić na infolinię **Scotland's Domestic Abuse and Forced Marriage (Przemoc domowa i przymusowe małżeństwa w Szkocji) 0800 027 1234**. Infolinia jest czynna 24 godziny na dobę oferując pomoc i poradę w tym w sprawach imigracyjnych oraz mieszkaniowych:
<https://womensaid.scot/information-support/domestic-abuse-and-my-rights-2/>
- ▶ Możesz także znaleźć pomocne informacje na **Scottish Women's Rights Centre** (Szkockie Centrum Praw Kobiet) lub infolinii **08088 010 789**. Oferujemy darmową i poufną pomoc prawną dla osób doświadczających przemocy w Szkocji.
<https://www.scottishwomensrightscentre.org.uk/>